

Економіка, менеджмент, фінанси

Секція:

УДК 621.326

Арсеньєва М. – ст. гр. ПО-41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ЕКСПРЕС-АНАЛІЗ БАЛАНСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ШВИДКОГО
ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
ПІДПРИЄМСТВА**

Науковий керівник: к.е.н., доцент Синькевич Н.І.

Arsenyeva M.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

**EXPRESS-ANALYSIS OF THE BALANCE SHEET AS TOOL TO
QUICKLY OBTAIN INFORMATION ABOUT THE FINANCIAL
CONDITION OF THE ENTERPRISE**

Supervisor: associate professor Synkevych N.I.

Ключові слова: баланс, експрес-аналіз, підприємство

Keywords: balance, express-analysis, enterprise

Баланс підприємства завжди викликає найбільший інтерес для всіх користувачів фінансової інформації, оскільки саме він відображає вартість майна підприємства, залежність від зовнішніх і позикових джерел фінансування, стан розрахунків з контрагентами, напрями інвестиційної діяльності підприємства. Тому вміння аналізувати баланс є вкрай необхідним для кожного, хто планує успішно реалізувати себе у сфері бізнесу.

Результати аналізу інформації з вітчизняних і зарубіжних фахових видань підтверджують, що методика аналізу балансу є доволі популярним предметом наукового пошуку. Дослідженнями цих проблем займалися відомі зарубіжні та вітчизняні вчені-економісти, такі як: Е. Бриттон, К. Ватерсон, Г.А. Велш, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, М.Я. Дем'яненко, В.В. Сопко, С.П. Зубілевич, Я.Д. Крупка, Л.В. Чижевська, В.Г. Швець, Я.В. Соколов. Незважаючи на значну кількість наукових досліджень у цьому напрямку, ще й досі залишається багато дискусійних питань.

Аналіз фінансового стану підприємства за звітний період починається із його загальної оцінки за даними балансу. В окремих випадках дослідження розпочинають з експрес-аналізу. Експрес-аналіз дає швидку оцінку ситуації, яка склалася на підприємстві. Він призначений для пошуку і виділення найбільш важливих і складних проблем в управлінні фінансами. Його основною метою є поточна, нескладна і нетривала за часом виконання оцінка фінансового стану та динаміки розвитку суб'єкта господарювання. Цей вид аналізу потребує незначних витрат часу для одержання результатів і наступного проведення додаткових аналітичних досліджень. Експрес-аналіз здійснюється поетапно (рис.1).

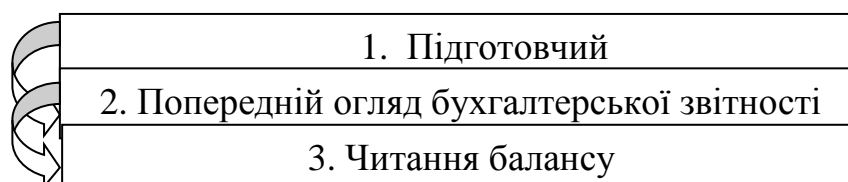

Рис. 1 Етапи експрес-аналізу

Для того, щоб проаналізувати всі аспекти фінансового стану підприємства, потрібно здійснити підготовчий етап – скласти аналітичний баланс, знайти абсолютне та відносне відхилення в динаміці за звітний період, що дає можливість об'єктивного аналізу, а з іншого – є максимально зручною для проведення аналітичних розрахунків.

На цьому етапі потрібно переконатися в тому, що баланс готовий до читання. Для цього проводиться проста обчислювальна перевірка балансу за формальними ознаками і по суті. Правильність заповнення граф, наявність всіх необхідних форм і додатків.

Другий етап передбачає ознайомлення з примітками до звіту; необхідно вивчити і проаналізувати характер змін окремих його статей і розділів.

Третій, основний етап – читання балансу, що передбачає попереднє загальне ознайомлення з результатами роботи підприємства і його фінансовим станом безпосередньо за бухгалтерським балансом та минулими звітними періодами.

Вміння читати баланс – важлива професійна характеристика спеціаліста, яка надає йому можливість складати прогностичні баланси й управляти найважливішими фінансовими параметрами підприємства. До того ж, вміння читати фінансові звіти допомагає аналітику сформулювати правильну думку про фінансовий стан і виробничу діяльність інших компаній.

Читання балансу починають зі встановлення зміни валюти балансу за аналізований період. Для цього підсумок балансу на початок року порівнюють з підсумком балансу на кінець періоду. Зростання валюти балансу у порівнянні з попереднім періодом – це хороший знак, але слід звернути увагу на те, за рахунок чого вона зросла. Дуже добре, якщо це відбулося в результаті збільшення власного капіталу та збільшення суми позикових коштів. Проте, над збільшенням одних тільки боргових зобов'язань варто замислитись.

Зменшення валюти балансу за звітний період свідчить про скорочення підприємством господарської діяльності, що може призвести до його неплатоспроможності.

У процесі експрес-аналізу балансу важливо розуміти про що говорить кожна його стаття. За впливом на фінансовий стан «негативні» статті можна умовно розділити на дві групи. Перша - ті, що свідчать про вкрай незадовільну роботу підприємства, вказуючи на його становище, а саме: «Непокритий збиток», «Неоплачений капітал», «Вилучений капітал». До другої групи належать статті, що вказують на певні недоліки в роботі: «Дебіторська заборгованість», «Кредиторська заборгованість», «Відстрочені податкові зобов'язання», «Поточні зобов'язання з оплати праці» (в разі їхнього перевищення середньомісячного фонду заробітної плати).

Про «здоровий» фінансовий стан свідчать залишки за таким статтями «Грошові кошти», «Поточні фінансові зобов'язання», «Довгострокова фінансова заборгованість». Таким чином, тільки поглянувши на статті балансу вже можна дійти певних висновків про фінансовий стан, не вдаючись до розрахунків.

Отже, завдяки експрес-аналізу можна оперативно виділити головні ознаки, наявність яких у балансі дає підстави вважати його «позитивним», а саме:

- збільшення валюти балансу на кінець звітного періоду порівняно з його початком;
- збільшення первісної вартості основних засобів, інвестиційної нерухомості, довгострокових фінансових інвестицій;
- зменшення залишків готової продукції на складі та розрахунків із постачальниками;
- перевищення власного капіталу підприємства над позиковим і збільшення темпів його зростання порівняно з темпами зростання залученого капіталу;
- збільшення частки власних оборотних коштів.